

УДК 368

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Кукса І.М., Корольова Н.М.

SYSTEM ANALYSIS AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF INSURANCE MARKET IN UKRAINE

Kuksa I.M., Koroljova N.M.

У статті, на основі дослідження та системного аналізу визначено тенденції та проблеми страхового ринку, що стримують його стабільний розвиток. Обґрунтовано необхідність вдосконалення нормативно-правової бази з метою покращення захисту страхувальників та впровадження принципів європейських стандартів щодо регулювання страхової діяльності з боку держави, а також посилення контролю з боку держави за макроекономічними ризиками. Розкрито потенційні можливості розвитку страхового ринку в Україні в умовах інтеграції в світовий фінансовий простір.

Ключові слова: страховий ринок, страхова діяльність, сталий розвиток, системний аналіз, інтеграція, державне регулювання страхової діяльності.

Вступ. Враховуючи зростаючу роль страхування в економіці України, все більш актуальною стає проблема підвищення ефективності, надійності страхових компаній та якості страхових послуг. На сьогодні вітчизняна практика страхування порівняно зі світовим досвідом відрізняється незначним обсягом, недостатньою якістю, кількістю послуг та низькою інвестиційною активністю, а також незначними страховими резервами більшості страхових компаній, що не дозволяє їм мати достатній фінансовий потенціал для забезпечення їх сталого розвитку.

Постановка проблеми. На процес якісного зростання страхового ринку впливають ряд факторів, серед яких слід виділити: недосконалість нормативно-правової бази регулювання страхової діяльності, недостатність внутрішнього капіталу, низький рівень інвестиційної активності та ефективності. Одним із найважливіших чинників підвищення ефективності страхових компаній є збільшення обсягу інвестицій для реалізації найрізноманітніших проєктів загальнодержавного значення, забезпечуючи цим самим фінансування пріоритетних галузей національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальне значення для формування теоретичних основ страхування мають наукові праці вітчизняних вчених, серед яких В.Д. Базилевич, О.І. Барановський, Н. М. Внукова [2], Временко Л. В. [3], О. О. Гаманкова [4], Гладчук, О.М., О. В. Козьменко [5]. Серед робіт, присвячених питанням державного регулювання страхової діяльності, необхідно виділити наукові праці таких авторів: А.В. Василенко [1], О.Ф. Філонюк, Р.Г. Соболев [7], Є.Ф. Дюжиков [6].

Проте, потребують подальшого дослідження такі важливі питання як системний аналіз розвитку страхового ринку, оцінка ефективності державного регулювання страхової діяльності, узгодження інтересів учасників страхового ринку.

Мета статті. Метою статті є системне дослідження тенденцій, проблем та напрямів розвитку страхового ринку в умовах трансформації економіки та послідовної інтеграції України в міжнародний економічний простір.

Результати досліджень. Оцінюючи загальну тенденцію за останні три роки, слід зазначити, що на розвиток національного страхового ринку вплинули макроекономічні процеси, які характеризувалися нестабільністю. Зокрема, частка страхування у ВВП у 2014-2016 р.р. залишається на рівні 1,5%, тоді як в інших розвинених європейських країнах цей показник тримається на рівні 15-24% [10]. В цьому зв'язку можна виділити декілька груп проблем.

Перша група проблем пов'язана з впливом стримуючих чинників сталого розвитку страхового ринку: зменшення кількості страхових компаній; падіння та нестабільність курсу національної валюти; високий рівень інфляції, зменшення платоспроможності потенційних споживачів страхових послуг; недовіра населення до страхових компаній, зниження об'ємів кредитування банківськими установами; банкрутство банківських установ, що призвело до втрат депозитів окремих страховиків; зниження ліквідності

фондового ринку; посилення податкового тиску на страховий бізнес за рахунок внесення змін до Податкового кодексу; посилення нагляду з боку Нацкомфінпослуг та встановлення нормативних вимог до структури активів страховиків.

Також загрозою для страхового ринку України стала нова система оподаткування. За старою системою оподаткування страхових компаній передбачало відрахування до бюджету 3% від розміру доходу, отриманого від страхової діяльності. За новим законодавством, до цього податку додали ще й 18% податку з прибутку. З новою системою оподаткування споживачі страхових продуктів можуть зіткнутися з банкрутством страхових компаній, збільшенням вартості страхових послуг, що призведе до недовіри підприємств і населення до страхового ринку України [13].

Друга група проблем характеризується зміною тенденцій розвитку страхового ринку та його структури. За останні роки змінилася структура страхового ринку. В результаті досить високих вимог до діяльності страховиків кількість їх на страховому ринку в порівнянні з 2012 роком, скоротилася більш чим на 25%. За даними Нацкомфінпослуг, загальна кількість страхових компаній станом на кінець 2016 року становила 310, у тому числі СК "life" – 39 компаній, СК "non-life" – 271 компаній, (станом на кінець 2015 – 361 компанія, у тому числі СК "life" – 49 компаній, СК "non-life" – 312 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення.

Тільки за 2016 рік покинули ринок 51 страхова компанія, порівняно з 2014 роком кількість компаній зменшилася на 72. Крім того, ряд страхових компаній, включаючи міжнародних страховиків або повністю згорнули свою діяльність на окупованих територіях або покинули український ринок.

Таблиця 1

Кількість страхових компаній

Страхові компанії	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Загальна кількість СК	414	407	382	361	310
СК «life»	62	62	57	49	39
СК «non-life»	352	345	325	312	271

Основні показники страхової діяльності на Українському страховому ринку в динаміці представлені в таблиці 2.

Уповільнення української економіки позначилося і на страховому секторі. У 2016 році співвідношення страхових премій і ВВП склало 1,5% проти 2% в 2013 році, але в порівнянні з 2015 роком частка не змінилась. Результати аналізу свідчать, що динаміка страхових виплат і премій є нестабільною. Слід підкреслити, що страхова галузь в значній мірі залежить від ситуації в банківському секторі країни, оскільки значна частка фінансових ресурсів страхових компаній знаходилася на банківських депозитах.

Таблиця 2

Динаміка основних показників розвитку страхового ринку у 2013-2016 р.р. [13]

	2013	2014	2015	2016	Темпи приросту		
					2014/2013	2015/2014	2016/2015
					%	%	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць							
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	87 328,5	35 975,7	109 106,8	61 272,8	-58,8	203,3	-43,8
- зі страховальниками-фізичними особами	80 345,0	32 699,4	106 321,2	42 534,6	-59,3	225,1	-60
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	97 952,0	98 737,5	93 322,5	118 198,4	0,8	-5,5	26,7
Страхова діяльність, млн. грн.							
Валові страхові премії, у тому числі:	28 661,9	26 767,3	29 736,0	35 170,3	-6,6	11,1	18,3
зі страхування життя	2 476,7	2 159,8	2 186,6	2 756,1	-12,8	1,2	26
Валові страхові виплати, у тому числі:	4 651,8	5 065,4	8 100,5	8 839,5	8,9	59,9	9,1
зі страхування життя	149,2	239,2	491,6	418,3	60,3	105,5	-14,9
Чисті страхові премії	21 551,4	18 592,8	22 354,9	26 463,9	-13,7	20,3	18,4
Чисті страхові виплати	4 566,6	4 893,0	7 602,8	8 561,0	7,1	55,4	12,6
Рівень чистих виплат, %	21,2%	26,3%	34,0%	32,3%	-	-	-
Страхові резерви, млн. грн.	14 435,7	15 828,0	18 376,3	20 936,7	9,6	16,1	13,9
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	66 387,5	70 261,2	60 729,1	56 075,6	5,8	-13,6	-7,7
Обсяг сплачених статутних капіталів	15 232,5	15 120,9	14 474,8	12 661,6	-0,7	-4,3	-12,5

Обсяг валових премій збільшився до 35 170,3 млн. грн., але річний темп зростання премій остався незмінним практично незмінним на рівні 18%. У 2014 і 2015 роках збереглася тенденція перевищення темпу зростання виплат над темпом зростання премій. За даними Нацкомфінпослуг, поквартальне уповільнення темпів приросту, спостерігалось протягом 1,5 років, і на кінець 2016 року темпи зростання премій перевищували темпи зростання виплат на 9,2 в.п.

Третя група проблем пов'язана зі зниженням платоспроможності споживачів страхових послуг. У 2016 р. зменшилась кількість укладених договорів страхування на 22 958,1 тис. одиниць (або на 11,3%), при цьому на 63 686,5 тис. одиниць (або на 63,9%) зменшилась кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі: кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ зменшилась на 28 273,1 тис. одиниць (або на 92,7%); кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 27 867,8 тис. одиниць (або на 89,5%); кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 956,4 тис. одиниць (або на 5,7%). Кількість договорів з обов'язкового страхування зросла на 40 876,9 тис. одиниць (або на 40,4%) за рахунок зростання договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 24 875,9 тис. одиниць (або на 26,7%). При цьому спостерігається тенденція збільшення середньої вартості страхового поліса як по обов'язковим, так і з добровільних видів страхування. Причина цього криється в інфляції, а також в девальваційних ризиків, які, безумовно, не можуть не враховуватися страховими компаніями. Крім того, для вітчизняних страховиків, характерним є звуження ринку, коли кількість клієнтів скорочується, а що залишилися споживачі пред'являють більш високі вимоги до якості страхових послуг. На страховому ринку (табл. 3) основну частку валових страхових премій – 99,9% акумулюють 200 СК "non-Life" (73,8% всіх СК "non-Life") та 99,5% – 20 СК "Life" (51,3% всіх СК "Life"). По ринку страхування життя Індекс Герфіндала – Гіршмана (ННІ) склав 1 079,59 (у 2015 році – 982,98), по ринку ризикових видів страхування становив 280,74 (у 2015 році – 232,72). В цілому по страховому ринку Індекс Герфіндала – Гіршмана склав 245,09 (у 2015 році – 205,07). Дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в 4 рази менше 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація [12].

Четверта група проблем пов'язана з ефективністю страхового бізнесу, яку можна оцінити на основі показників страхових виплат в Україні. Результати аналізу за 2013-2016 р.р. вказують на тенденції збільшення рівня чистих страхових виплат – з 21,2% у 2013 р. до 34% у 2015 р., проте у 2016 р. він незначно знизився до 32,3%.

Для порівняння слід зазначити, що в економічно розвинутих країнах світу рівень валових страхових виплат становить від 30 до 70 %. Рівень валових страхових виплат (відношення валових страхових виплат до валових страхових премій) станом на 31.12.2016 становив 25,1%. Високий рівень валових страхових виплат (більше за загальний по ринку) спостерігався за такими видами страхування: з медичного страхування – 56,9% (станом на 31.12.2015 – 62,1%), добровільного особистого страхування – 40,8% (станом на 31.12.2015 – 46,2%), обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 38,9% (станом на 31.12.2015 – 34,2%), недержавне обов'язкове страхування – 33,4% (станом на 31.12.2015 – 28,8%), страхування фінансових ризиків – 26,0% (станом на 31.12.2015 – 39,0%). Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 31.12.2016 становив 32,3% (станом на 31.12.2015 – 34,0%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2016 спостерігався за видами добровільного особистого страхування – 14 43,2%, з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 38,9%, за видами добровільного майнового страхування – 35,8% (в тому числі зі страхування фінансових ризиків – 41,4%). Активи українських страхових компаній зменшуються: якщо у 2014 р. у порівнянні з 2013 р. вони збільшились на 5,8%, то в 2015 р. зменшились на 13,6%, за підсумками 2016 р. зменшились на 7,7% і склали 56 075,6 млн. грн. На зменшення загальних активів страховиків та активів, визначених законодавством для представлення коштів страхових резервів при збільшенні страхових резервів вплинули такі чинники: втрата активів, пов'язана з анексією Автономної Республіки Крим та веденням бойових дій на сході України; проведення переоцінки активів за справедливою вартістю, призвело до росту страхових резервів. Сумарний статутний капітал вітчизняних страховиків поступово зменшується: у 2014 р. на 0,7%, у 2015 р. – на 4,3%, а у 2016 році зменшився на 12,5%. Динаміка зменшення статутних фондів у 2014-2016 р.р. зумовлена припиненням діяльності страхових компаній. Для оцінки ефективності фінансової діяльності страховиків України проаналізуємо страхові резерви (табл. 4)

На основі даних, наведених у табл. 4, можна зробити такі висновки: впродовж 2013-2016р.р. відбулось нарощування обсягів страхових резервів страховиків України у розмірі 6501 млн. грн., або на 45% (від 14 435,7млн. грн. у 2013 р. до 20 936,7 млн. грн. 2016 р.); за рахунок збільшення резервів зі страхування життя на 3892,4 млн. грн. і технічних резервів – на 2518,6 млн. грн. Хоча і впродовж аналізованого періоду відбувалось збільшення величини як технічних резервів, так і резервів зі страхування життя, проте у 2016 році спостерігалось уповільнення темпів росту обсягів страхових резервів та резервів зі страхування життя. Серед іншого, зростання

Таблиця 3

Концентрація страхового ринку за 2016 рік

Перші (Топ)	страхування "Life"		страхування "non-Life"		
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховальників
Топ 3	1 186,5	43,0	6 140,8	18,9	3
Топ 10	2 465,2	89,4	14 470,8	44,6	4
Топ 20	2 741,2	99,5	20 322,2	62,7	5
Топ 50	2 756,1	100,0	27 855,6	85,9	9
Топ 100	-	-	31 417,7	96,9	11
Топ 200	-	-	32 395,0	99,9	15
Всього по ринку	2 756,1	100,0	32 414,2	100,0	21

Таблиця 4

Динаміка і структура коштів страхових резервів страховиків України впродовж 2013–2016 р.р.

	2013	2014	2015	2016	Темпи приросту		
					2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015
					%	%	%
Обсяг сформованих страхових резервів, у тому числі:	14 435,7	15 828,0	18 376,3	20 936,7	9,6	16,1	13,9
резерви зі страхування життя	3 845,8	5 306,0	6 889,3	7 828,2	38,0	29,8	13,6
технічні резерви	10 589,9	10 522,0	11 487,0	13 108,5	-0,6	9,2	14,1

сукупного обсягу резервів спричинене девальвацією національної валюти та переоцінкою залишків валютних активів. В складі сукупних страхових резервів страхових компаній України продовжують переважати банківські вклади. Станом на 01.10.2016 р. на цю складову припадало 47% їх загального обсягу.

Значний вплив на розвиток українського страхового ринку здійснює міжнародна співпраця. Страхові ринки таких країн як Швейцарія, Ірландія, ОАЕ, Люксембург та інші орієнтовані на експорт страхових і перестраховальних послуг і отримують прибуток значно більше, ніж на внутрішньому страховому ринку.

П'ята група проблем вказує на недостатній експортний потенціал українського страхового ринку (0,5% зовнішнього експорту, імпорт страхових послуг складає 14%). Якщо, протягом 2012 - 2014 років помітно збільшились обсяги внутрішнього перестраховання з 48,8% у 2012 році до 84,2% у 2014 році. Частка нерезидентів у вихідному перестрахованні мала тенденцію до зменшення з 51,2% у 2012 році до 15,8% у 2014 році. У 2015 - 2016 роках змінювались обсяги вихідного перестраховання, відповідно зазнали змін і частки резидентів та нерезидентів у вихідному перестрахованні. При рості у 2016 році порівняно з 2015 роком операцій з перестраховання із страховиками-нерезидентами на 56,6% їх частка 25 у вихідному перестрахованні збільшилась на 5,8 в.п. до рівня 31,3%. Загрозою для сучасного страхового ринку залишається відтік капіталу за кордон. Страхові компанії з іноземним капіталом фактично виконують функції страхових посередників,

передаючи в перестраховання близько 90–95% ризиків материнської компанії, тим самим перенаправляючи фінансові потоки за кордон [5]. В 2016 році обсяг експорту перестрахованих послуг українськими страховими компаніями склав 3 962,3 млн. грн., що на 56,6% більше порівняно з 2015 роком (за 2015 рік - 2 530,2 млн. грн.). Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестраховання нерезидентам у 2016 р. найбільше сплачено до Великобританії - 16,5%, Китаю - 12,3%, Німеччини - 10,5%, Індії - 8,9%, Польщі - 8,6%, Швейцарії - 7,6% та Малайзії - 7,0%. За 2016 рік обсяг страхових платежів, отриманих вітчизняними страховиками від страхувальників-нерезидентів по договорах перестраховання страхування, склав - 954,7 млн. грн. (за 2015 рік - 848,1 млн. грн.). У цілому це склало 3,6% сукупного обсягу чистих страхових платежів в 2016 році (в 2015 році цей показник склав 3,8%). Зазначений показник значно уступає ступеню інтеграції страхових ринків більшості країн Європи. Взаємодія страхових ринків країн Європи повинна сприяти розкриттю потенційних можливостей України у світових фінансових процесах. Міжнародна інтеграція ринку страхування - це проведення узгодженої політики в сфері страхових відносин між різними державами, тісна кооперація уповноважених регулюючих органів і неурядових профільних організацій, створення міждержавних об'єднань для вирішення спільних завдань та досягнення загальних цілей. Сутністю міжнародної інтеграції ринку страхування є формування реально регульованого страхового простору з метою максимального забезпечення

прав і гарантій учасників страхових відносин. Інтеграція українського страхового ринку в світовий простір дозволить: розширити ємність національного страхового ринку; запозичення і обмін страхових технологій, в тому числі з впровадженням підрозділів глобальних страховиків на їх національному ринку; використання особливих економічних зон, які передбачають особливі умови податкового регулювання і організації бізнесу; зростаюча уніфікація фінансової звітності.

Результати дослідження страхового ринку в Україні дозволили виокремити основні напрями забезпечення стабільного його розвитку. Імплементация позитивного міжнародного досвіду щодо використання сучасних методів державного регулювання страхової діяльності зумовлює необхідність удосконалення нормативно-правової бази, моніторингу діяльності страховиків та контролю за дотриманням регуляторних норм щодо забезпечення платоспроможності, фінансової стійкості та захисту споживачів страхових послуг, а також запровадження європейських стандартів. Реалізація Стратегії розвитку страхового ринку України в 2012-2020 роках створить умови для сталого зростання страхового ринку України, його конкурентоспроможності в умовах інтеграції у світовий фінансовий простір. Згідно з проектом, до 2018 р. регуляторні норми, що регулюють платоспроможність, будуть базуватися на моделі Solvency I. Починаючи з 2018 року буде здійснений перехід на Solvency II, які ЄС впроваджує в даний момент [11,12].

Висновок. На даному етапі для страхового ринку притаманні такі тенденції: незначна частка страхових послуг по відношенню до ВВП, зменшення кількості страхових компаній, зменшення активів та збільшення страхових резервів, скорочення попиту на страхування та обсягу залучених страховими компаніями премій. Забезпеченню сталого розвитку страхового ринку України сприятиме впровадження низки заходів:

вдосконалення нормативно-правової бази з метою покращення захисту страхувальників; посилення попереднього контролю з боку держави за макроекономічними ризиками;

впровадження європейських принципів і стандартів щодо регулювання страхової діяльності, насамперед, які стосуються стандартів платоспроможності;

впровадження системи управління ризиками страхового портфелю відповідно до вимог Solvency II; встановлення вимог до платоспроможності страхових компаній на основі оцінки ризиків та якості активів страховика;

створення системи гарантій виконання зобов'язань за договорами страхування, укладеними неплатоспроможними страховими організаціями; впровадження досконалих методів оцінки ефективності регулювання страхової діяльності з боку держави.

Література

1. Василенко А.В. Генезис державного регулювання страхового ринку України в контексті зарубіжного досвіду / А.В. Василенко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. - №82(62). – С. 14-22
2. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: Навчальний посібник / За загальною редакцією д.е.н., проф. Н.М. Внукової. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 656 с.
3. Временко Л. В. Теоретичні аспекти формування страхового портфеля страховика /Л. В. Временко, Ю. В. Подзолкова // Економічна наука ХХІ століття: реалії та перспективи :зб. наук. пр. з актуальн. проблем економ. наук :у 2 ч. / Наук. організація «Перспектива». – Дніпропетровськ, 2013. – Ч. 2. – 248 с.
4. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України. Теорія, методологія, практика: монографія. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с
5. Гладчук О. М. Фінансова безпека сучасного страхового ринку України [Текст] / О. М. Гладчук // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 4.
6. Дюжиков Е.Ф. Регулирование отдельных сторон страховой деятельности в некоторых странах СНГ / Е.Ф. Дюжиков // Финанси. – 2006. - №6. – С. 51-54
7. Соболь Р.Г. Сутність державного регулювання страхової діяльності в Україні / Р.Г. Соболь. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/>
8. Козьменко О.В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку: монографія / О.В. Козьменко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБЦ», 2008. – 352 с.
9. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року (Постанова Правління Національного банку України від 18.06. 2015 року № 391) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
10. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://nfp.gov.ua>
11. Українська федерація ubezpieczenia. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2011-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257].
12. Lloyds. What-is-Solvency-II // Lloyd's official web site [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lloyds.com/The-Market/Operating-at-Lloyds/Solvency-II/About/What-is-Solvency-II>.
13. Forbes Україна. Податкові виклики для страховиків. – 09 лютого 2015 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://forbes.ua/ua/opinions/1387361-podatkovyi-vikliki-dlya-strahovikiv>

References

1. Vasylenko A.V. Genezy's derzhavnogo regulyuvannya straxovogo ry'nku Ukrayiny' v konteksti zarubizhnogo dosvidu / A.V. Vasylenko // Aktual'ni problemy ekonomiky'. – 2006. - №82(62). – S. 14-22
2. Vnuкова N.M. Straxuvannya: teoriya ta prakty'ka: Navchal'ny'j posibny'k / Za zagal'noyu redakciyeyu d.e.n., prof. N.M. Vnukovoyi. – 2-ge vy'dannya, pereroblene ta dopovnene. – Xarkiv: Burun Kny'ga, 2009. – 656 s.

3. Vremenko L. V. Teoretychni aspekty formuvannya straxovogo portfelya straxovyka /L. V. Vremenko, Yu. V. Podzolkova // Ekonomichna nauka XXI stolittya: realiyi ta perspektyvy :zb. nauk. pr. z aktual'n. problem ekonom. nauk :u 2 ch. / Nauk. organizaciya «Perspektyva». – Dnipropetrovs'k, 2013. – Ch. 2. – 248 s.
4. Gamankova O.O. Ry'nok straxovykh poslug Ukrainy. Teoriya, metodologiya, praktyka: monografiya. – K.: KNEU, 2009. – 283 s
5. Gladchuk O. M. Finansova bezpeka suchasnoho straxovogo ry'нку Ukrainy [Tekst] / O. M. Gladchuk // Efektyvna ekonomika: elektronne naukove faxove vy'dannya. – 2014. – № 4.
6. Dyuzhy'kov E.F. Regulyrovany'e otdel'nykh storon straxovoy deyatel'nosti v nekotorykh stranax SNG / E.F. Dyuzhy'kov // Fy'nansy. – 2006. – №6. – S. 51-54
7. Sobol' R.G. Sutnist' derzhavnogo reguluyvannya straxovoyi diyal'nosti v Ukraini / R.G. Sobol'. – [Elektronny'j resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/>
8. Koz'menko O.V. Straxovy'j ry'nok Ukrainy u konteksti stalogo rozvy'tku: monografiya / O.V. Koz'menko. – Summary: DVNZ «UABS NBCz», 2008. – 352 s.
9. Kompleksna programa rozvy'tku finansovogo sektoru Ukrainy do 2020 roku (Postanova Pravlinnya Nacional'nogo banku Ukrainy vid 18.06. 2015 roku № 391) [Elektronny'j resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>
10. Oficijny'j sajт Nacional'noyi komisiyi z reguluyvannya ry'nkiv finansovy'kh poslug Ukrainy [Elektronny'j resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <https://nfp.gov.ua>
11. Ukrayins'ka federaciya ubezpechennya. Strategiya rozvy'tku straxovogo ry'нку Ukrainy na 2011-2020 roky [Elektronny'j resurs]. – Rezhym dostupu do resursu: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257]
12. Lloyds. What-is-Solvency-II // Lloyd's official web site [Elektronny'j resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.lloyds.com/The-Market/Operating-at-Lloyds/Solvency-II/About/What-is-Solvency-II>.
13. Forbes Ukrainina. Podatkovi vy'kly'ky' dlya straxovy'kiv. – 09 lyutogo 2015 roku [Elektronny'j resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://forbes.ua/ua/opinions/1387361-podatkovyi-viklyki-dlya-strahovikiv>.

Кукса И.Н., Королева Н.Н. Системный анализ состояния и перспектив развития страхового рынка в Украине

В статье, на основе исследования и системного анализа определены тенденции и проблемы страхового рынка, которые сдерживают его стабильное развитие. Обоснована необходимость усовершенствования нормативно-правовой базы с целью улучшения защиты страхователей и внедрения принципов европейских стандартов относительно регулирования страховой деятельности со стороны государства, а также усиление контроля со стороны государства за макроэкономическими рисками. Раскрыты потенциальные возможности развития страхового рынка в Украине в условиях интеграции в мировое финансовое пространство.

Ключевые слова: страховой рынок, страховая деятельность, устойчивое развитие, системный анализ, интеграция, государственное регулирование страховой деятельности.

Kuksa I.M., Koroljova N.M. System analysis and development prospects of insurance market in Ukraine

In the article on the basis of research and system analysis are identified trends and problems of the insurance market, limiting its stable development. Grounded the necessity of improving the regulatory framework to enhance the protection of policyholders and implement the principles of European standards for regulation of insurance from the state, as well as strengthening state control on macroeconomic risks. Revealed the potential of development of the insurance market in Ukraine in terms of integration into the world financial sector.

Keywords: insurance market, insurance activities, sustainable development, system analysis, integration, state regulation of insurance.

Кукса І.М. – д.е.н., доцент, завідувач кафедрою фінансів і економічної кібернетики Луганського національного аграрного університету, e-mail: igor_kuksa_lg@mail.ru

Корольова Н.М. – к.е.н., доцент, Академія праці, соціальних відносин і туризму, e-mail: info@koroleva.org

Рецензент: д.е.н., проф. **Костирко Л.А.**

Стаття подана 28.01.2017.